14/10/2021

Αγία Παρασκευή η Επιβατινή: Η προστάτιδα των Βαλκανίων

/ Επικαιρότητα

Η 14η Οκτωβρίου είναι μια ιδιαίτερη μέρα για τα Βαλκάνια και τους κατοίκους τους. Είναι η μέρα που η ορθόδοξη εκκλησία τιμά την Οσία Παρασκευή την Επιβατινή, μια Αγία που στην μόλις 27χρονη επίγεια ζωή της, αλλά και μετά θάνατον -με τις περιπέτειες του ιερού σκηνώματος και τα θαύματά της- κατάφερε να αγαπηθεί πολύ και να τιμάται ιδιαίτερα από Έλληνες, Ρουμάνους, Μολδαβούς, Βούλγαρους και Σέρβους!

Επιμέλεια: Ευγενία Δίτσα

Κάπως έτσι η Οσία Παρασκευή η Επιβατινή εκτός από Πολιούχος της Καλλικράτειας της Ανατολικής Θράκης και της Νέας Καλλικράτειας Χαλκιδικής έφτασε να θεωρείται η προστάτιδα των Βαλκανίων, αφού το ιερό λείψανό της, μετά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους, φιλοξενήθηκε σε αρκετές βαλκανικές χώρες, προτού καταλήξει στο Ιάσιο, όπου θησαυρίζεται

σήμερα, πραγματοποιώντας αμέτρητα θαύματα.

Ήδη από την Παρασκευή έως και χθες, παραμονή της εορτής της Οσίας, στο Ιάσιο βρέθηκαν περισσότεροι από 50.000 προσκυνητές, για να τιμήσουν τη χάρη της. Το βράδυ, μάλιστα, τελέστηκε και ιερά αγρυπνία στη μνήμη της Οσίας στον Πατριαρχικό Καθεδρικό Ναό στο Βουκουρέστι.

© doxologia.ro

BASILICA.RO

Υπενθυμίζεται ότι φέτος, στις 13 Ιουνίου του 2021, συμπληρώθηκαν 380 χρόνια από τότε που τα ιερά λείψανα της Αγίας Παρασκευής από τους Επιβάτες της Θράκης εκομίσθησαν στο Ιάσιο (στις 13 Ιουνίου 1641), ως δώρο ή αντάλλαγμα (οι απόψεις διίστανται) του Οικουμενικού Πατριαρχείου για τη γενναιοδωρία του Ηγεμόνα της Μολδοβλαχίας, Βασιλείου Λούπου, προς αυτό. Από τότε που το ιερό

σκήνωμα πήρε με άκρα μυστικότητα το δρόμο για το Ιάσιο της Ρουμανίας, η Αγία Παρασκευή η Επιβατινή θεωρείται Προστάτιδα όλης της χώρας και η ημέρα της γιορτής της είναι εθνική αργία.

Μάλιστα, ο Μακαριώτατος Πατριάρχης Ρουμανίας κ.κ. Δανιήλ στο μήνυμά του για την 380η επέτειο από την ανακομιδή του ιερού λειψάνου της Αγίας στο Ιάσιο την χαρακτήρισε ως «το πιο χρήσιμο και σημαντικό δώρο που έγινε ποτέ προς τον ρουμανικό λαό».

Κι αν στην Μολδοβλαχία οι άνθρωποι έχουν πολλούς λόγους για να είναι συνδεδεμένοι με την Οσία Παρασκευή την Επιβατινή, για εμάς τους Έλληνες χαρακτηριστικό είναι πως στις 22 Φεβρουαρίου 1821 ο Υψηλάντης ύψωσε το λάβαρο της επανάστασης στο προαύλιο του ιερού ναού των Τριών Ιεραρχών στο Ιάσιο, όπου φυλασσόταν το ιερό σκήνωμά της. Εκεί κήρυξε την επανάσταση του Ελληνικού Έθνους εις τον υπέρ ελευθερίας αγώνα. Όσοι ήταν μαζί του προσευχήθηκαν στον Ναό, ασπάστηκαν το άγιο σκήνωμα και ορκίστηκαν να πολεμήσουν υπέρ πίστεως και πατρίδας.

Ο βίος της Οσίας

Η Οσία Παρασκευή γεννήθηκε στους Επιβάτες της Ανατολικής Θράκης ανάμεσα στα χρόνια 910 και 930 και κοιμήθηκε στην Καλλικράτεια της Ανατολικής Θράκης, σε ηλικία 27 ετών. Σε εφηβική ηλικία μετέβη στην Κωνσταντινούπολη και, αφού προσκύνησε όλα τα άγια προσκυνήματα της βασιλεύουσας, μετέβη στη Μικρά Ασία και την Ηράκλεια του Πόντου. Στην Ηράκλεια παρέμεινε για 5 χρόνια στον Ιερό Ναό της Παναγίας και κατόπιν επιβιβάστηκε σε πλοίο με προορισμό την Ιερουσαλήμ. Αφού προσκύνησε τα σημεία απ' όπου πέρασε ο Ιησούς Χριστός, μπήκε σε ένα γυναικείο μοναστήρι, όπου εκάρη μοναχή. Μετά από κάποια χρόνια εγκατέλειψε το μοναστήρι για να ζήσει ασκητικό βίο αναχωρητή.

Στην έρημο παρέμεινε επί πέντε χρόνια με νηστεία και προσευχή, παρακαλώντας τον Θεό να συγχωρέσει τις αμαρτίες της. Κάποια ημέρα της παρουσιάστηκε άγγελος Κυρίου, ο οποίος την πρόσταξε να εγκαταλείψει την έρημο και να επιστρέψει στην γενέτειρά της. Έφτασε στο λιμάνι της Ιόππης (σημερινή ονομασία Γιάφα), απ' όπου ξεκίνησε για τους Επιβάτες. Όταν έφτασε στους Επιβάτες, η όψη της είχε αλλοιωθεί τόσο πολύ από τις ταλαιπωρίες της ερήμου, ώστε δεν την

αναγνώρισε κανένας. Αφού προσκύνησε τους τάφους των γονέων της, ξεκίνησε με τα πόδια για την Κωνσταντινούπολη, όπου και προσκύνησε σε διάφορα μοναστήρια και εκκλησίες. Από την Βασιλεύουσα ξεκίνησε να επιστρέψει στους Επιβάτες, αλλά σταμάτησε στην Καλλικράτεια, όπου και έμεινε σε ένα παράπηγμα δίπλα στο ναό των Αγίων Αποστόλων, διακονώντας την εκκλησία.

Έτσι παρέμεινε επί δύο χρόνια. Κάποια ημέρα αισθάνθηκε ένα μικρό πόνο στο κεφάλι και παρέδωσε το πνεύμα της ειρηνικά σε ηλικία 27 ετών.

Η ζωή της ήταν όλη μια άσκηση. Προσευχή, νηστεία, αγρυπνία, ουράνια χαρίσματα. Έμεινε πιστή δούλη της Εκκλησίας. Όλοι την αγαπούν, γιατί βλέπουν την αγία ζωή της, την σκληρή άσκηση που κάνει. Προσευχή αδιάλειπτη, δάκρυα, μετάνοιες, τακτικός εκκλησιασμός και συχνή θεία Κοινωνία. Γίνεται το παράδειγμα προς μίμηση. Οι μητέρες συμβουλεύουν τις θυγατέρες τους να μοιάσουν στην νεαρή Παρασκευή, που έχει νου και γνώση μεγάλου πνευματικού ανθρώπου. Πέντε ολόκληρα χρόνια σκληρής ασκήσεως. Όλοι μιλούν γι’ αυτήν στην Ηράκλεια του Πόντου.

Η φανέρωση του σκηνώματός της στην Καλλικράτεια

Η άγνωστη υπομονετική καλόγρια ετάφη στο Κοιμητήριο των Ξένων της Καλλικράτειας, ώσπου μετά από χρόνια αποκαλύφθηκε θαυματουργικά το σκήνωμά της (μεταξύ των ετών 1028-1038).

Κάποιος αμαρτωλός είχε πεθάνει και τυχαία τον έθαψαν δίπλα στον τάφο της οσίας Παρασκευής. Την ίδια μέρα κάποιος ενάρετος άνθρωπος της Καλλικράτειας, ονόματι Γεώργιος, ονειρεύτηκε μια βασίλισσα, καθισμένη σε χρυσό θρόνο, και πλαισιωμένη από αγγέλους, να του ζητάει να μεταβεί στα κοιμητήρια για να ξεθάψει και να απομακρύνει το σώμα του αμαρτωλού από δίπλα της: «Απομάκρυνε τις βρομερές σάρκες από δίπλα μου, γιατί εγώ είμαι ήλιος και φως και δεν αντέχω τη δυσωδία». Εκείνος όμως, σκεπτόμενος ότι πιθανόν είναι πειρασμός του διαβόλου, αδιαφόρησε για το ενύπνιο και δεν εκτέλεσε την διαταγή της οσίας Παρασκευής. Την ονειρεύτηκε και δεύτερη φορά, αλλά αδιαφόρησε το ίδιο.

Την τρίτη φορά την ονειρεύτηκε νευριασμένη να τον απειλεί ότι θα μετανοιώσει πικρά για την αδιαφορία του. Τότε εκείνος την ρώτησε: «Και ποια είσαι κυρία μου;», και η οσία του απάντησε «Ονομάζομαι Παρασκευή και είμαι από τους Επιβάτες». Έντρομος ο Γεώργιος ειδοποίησε τους κατοίκους της Καλλικράτειας ότι στο Κοιμητήριο των Ξένων είναι θαμμένη μια αγία γυναίκα, η οποία του εμφανίστηκε σε όνειρο τρεις φορές. Το ίδιο όνειρο μαρτύρησε ότι είδε και μια γυναίκα ονόματι Μαρία.

Τότε ο λαός της Καλλικράτειας πήγε με εκκλησιαστική πομπή στα Κοιμητήρια, σαν να επρόκειτο να βρει μέγα θησαυρό. Πλησιάζοντας στον τάφο της οσίας Παρασκευής αισθάνθηκαν μια μεγάλη ευωδία, και σκάβοντας βρήκαν το σκήνωμα της αγίας άφθαρτο, σαν να κοιμόταν.

Οι κάτοικοι μετέφεραν το σκήνωμα μέσα στην εκκλησία και το τοποθέτησαν σε σκαλιστή λάρνακα που την είχε φτιάξει κάποιος κάτοικος από το Οικονομείο. Εκεί το σκήνωμα θαυματουργούσε συνεχώς, με αποτέλεσμα να προκαλέσει το ενδιαφέρον του αυτοκράτορα, ο οποίος ως ένδειξη ευγνωμοσύνης ανακαίνισε την εκκλησία των Αγίων Αποστόλων στην Καλλικράτεια.

Περιπέτειες του σκηνώματός Της

Στην Καλλικράτεια το σκήνωμα της Οσίας Παρασκευής θαυματουργούσε τόσο, ώστε η φήμη της ξεπέρασε γρήγορα τα Βαλκάνια και έφτασε μέχρι τη Ρωσία. Κατά το 1238, ο Τσάρος των Βουλγάρων, Ασσέν ο Β΄, έπεισε τους Λατίνους (που κατείχαν τότε την Κωνσταντινούπολη) να του δώσουν το σκήνωμα, το οποίο πήρε το δρόμο για το Τύρνοβο της Βουλγαρίας. Εκεί παρέμεινε μέχρι το 1389, οπότε και μεταφέρθηκε στο Βελιγράδι.

Μετά την Πτώση της Σερβικής πρωτεύουσας στα χέρια των Τούρκων το 1521, ο Σουλτάνος Σουλεϊμάν ο Μεγαλοπρεπής μετέφερε το σκήνωμα στην Κωνσταντινούπολη, αναγκάζοντας το Πατριαρχείο να το αγοράσει έναντι 12.000 χρυσών δουκάτων, μαζί με έναν βραχίονα της Αγίας Αικατερίνης και μιας εικόνας της Θεοτόκου. Έτσι το σκήνωμα βρέθηκε στον Πατριαρχικό ναό, μέχρι το 1641, όταν παρουσιάστηκε ο Ηγεμόνας της Μολδοβλαχίας Βασίλειος Λούπου και το ζήτησε ως αντάλλαγμα της πληρωμής όλων των χρεών του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Η Ιερά Σύνοδος αναγκάστηκε να συμφωνήσει και έκτοτε το σκήνωμα της Οσίας βρίσκεται στο Ιάσιο της Ρουμανίας.

Το ταξίδι

«Τα λείψανα της έκαναν ένα μακρύ ταξίδι προσκυνήματος, λόγω των ιστορικών δοκιμασιών εκείνης της εποχής. Έφτασαν από την Κωνσταντινούπολη στο Τίρνοβο. Από το Τίρνοβο στο Βιδίνιο της Βουλγαρίας, από το Βιδίνιο στο Βελιγράδι και από το Βελιγράδι ξανά στην Κωνσταντινούπολη», είχε πει στην περσινή γιορτή της Οσίας ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Προχοβεάνου π. Τιμόθεος.

«Κατά τη διάρκεια της βασιλείας του πρίγκιπα Μιρτσέα του Πρεσβύτερου, για τρία χρόνια, τα λείψανα της Αγίας Παρασκευής βρισκόταν στην αυλή του, έως ότου ο Σουλτάνος, θυμωμένος με τον μεγάλο άρχοντα, τα προσέφερε στην πριγκίπισσα της Σερβίας, η οποία είχε πληρώσει αρκετά, για να τον πείσει και να τον ευχαριστήσει».

«Το 1521, τα λείψανα της Αγίας Παρασκευής επέστρεψαν στην Κωνσταντινούπολη. Τοποθετήθηκαν στον Ναό του Αγίου Γεωργίου στο Φανάρι και για λίγο στο παρεκκλήσι της Πατριαρχικής κατοικίας», συνέχισε ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Τιμόθεος.

«Πριν αποδημήσει εις Κύριον, ο Πατριάρχης Παρθένιος της Κωνσταντινούπολης ήθελε να αφήσει τα λείψανα της Αγίας Παρασκευής σε ένα ευλογημένο μέρος, επειδή το Πατριαρχείο τότε περνούσε μεγάλες δοκιμασίες», πρόσθεσε.

«Για την ευσέβεια των Ρουμάνων και τη γενναιοδωρία του Δούκα της Μολδαβίας, Βασίλειου Λούπου, το 1641, ο Οικουμενικός Πατριάρχης αποφάσισε να αφήσει στην Ρουμανία τα λείψανα της Αγίας Παρασκευής.

Συνοδευόμενα από τρεις Έλληνες Μητροπολίτες με πλοίο από την Κωνσταντινούπολη προς το Γαλάτσι της Ρουμανίας και στη συνέχεια σε μια μακρά πομπή προς το Ιάσιο, τα λείψανα της Αγίας Παρασκευής τοποθετήθηκαν στην πιο όμορφη εκκλησία που είχε τότε η Μολδαβία».

Διεκδικήσεις της εθνικότητάς Της

Όλες αυτές οι μετακινήσεις του σκηνώματός της καθιέρωσαν την Οσία Παρασκευή ως Προστάτιδα των Βαλκανίων, δίνοντάς της και άλλο προσωνύμιο σε κάθε χώρα που την φιλοξένησε. Έτσι, καλείται ως Βουλγάρα από τους Βούλγαρους (Πέτκα η Βουλγάρα- Петка Българска), Σέρβα από τους Σέρβους (Αγία Πέτκα ή Παρασκευή η Σέρβα – Света Петка ή Параскева Сербская) και Παρασκευή του Ιασίου και από τους Ρουμάνους, που κατέχουν το σκήνωμά της από το 1641 (Cuvioasa Parascheva de la Iași).

Αγία Παρασκευή του Τίρνοβο

Εορτή της Βουλγαρίας

Το 1231 ή το 1238, στο αποκορύφωμα της λατινικής κατοχής στη λεηλατημένη Κωνσταντινούπολη, ο Βούλγαρος αυτοκράτορας Ιβάν Β’ ο Άσσεν, πεθερός του Σέρβου βασιλιά Βλάντισλαβ, ανιψιού του αγίου Σάββα, εκμεταλλευόμενος τις στρατιωτικές του επιτυχίες εναντίον των Λατίνων, απομάκρυνε τα τίμια λείψανα της οσίας από την πολιορκούμενη Καλλικράτεια και τα μετέφερε στη δική του πρωτεύουσα, το Τίρνοβο. Ο αυτοκράτορας Ιβάν ο Β’ και ο πατριάρχης Βασίλειος υποδέχθηκαν πανηγυρικά τα τίμια λείψανα της οσίας και τα τοποθέτησαν στον ειδικά γι’ αυτό το σκοπό ανεγερμένο ναό της αγίας Παρασκευής του Τίρνοβο στο Τσάρεβατς. Τον 13° αιώνα οι Βούλγαροι αυτοκράτορες ορκίζονταν μπροστά στους ευρωπαίους κυβερνήτες στα επίσημα έγγραφά τους σ’ αυτήν την οσία, ενώ παντού

απ’ όπου εκείνη πέρασε, ξεκινώντας από την Καλλικράτεια ως το Τίρνοβο, ανεγείρονταν ναοί αφιερωμένοι στη μνήμη της, συγκεντρώνοντας για προσκύνημα πολύ λαό.

Ύστερα από την πτώση του Τίρνοβο, τα λείψανα της οσίας μητέρας Παρασκευής μεταφέρθηκαν το 1393 στο Βιδίνιο χάρη στις προσπάθειες του άρχοντα του Βιδινίου, ηγεμόνα Στράσιμιρ, τον οποίο το 1396 υπέταξαν και εκτέλεσαν οι Τούρκοι.

Αγία Παρασκευή του Βελιγραδίου

Εορτή της Σερβίας

Το 1396 ή το 1398, κατά τον Λεόντιο Πάβλοβιτς, χάρη στις προσπάθειες της ηγεμονίδας Μίλιτσας, συζύγου του Σέρβου μάρτυρα ηγεμόνα Λάζαρου, ο οποίος μαρτύρησε στο Κόσσοβο το 1389, και της πρώην αρχόντισσας Ευφημίας του Ουγκλίεσα Μρνιάβτσεβιτς -μετέπειτα μοναχών της Λιουμποστίνιας, Ευγενίας και Ευφημίας- τα ιερά λείψανα μεταφέρθηκαν στη Σερβία. Όπως σημείωσε το 1402-1405 ο Βούλγαρος Γρηγόριος Τσάμπλακ στο λόγο του περί αυτής της μεταφοράς, «όλη η δόξα της οσίας Παρασκευής πάρθηκε από τη Βουλγαρία και δόθηκε στη χώρα της Σερβίας».

Είναι συγκινητική η μαρτυρία του Τσάμπλακ, πώς αυτές οι δύο Σέρβες χήρες, «κατά τους λόγους και κατά τας πράξεις πάνσοφες», με τη βοήθεια της κόρης της Μίλιτσας Ολιβέρας -η οποία για τη σωτηρία του λαού και της πατρίδας θυσιάστηκε, παίρνοντας για άντρα της τον σουλτάνο Βαγιαζήτ- κατάφεραν με τις ικεσίες τους να πάρουν από τον σουλτάνο το ιερό λείψανο. Όπως μαρτυρεί ο Γρηγόριος Τσάμπλακ, όταν ήρθαν σ’ αυτόν, ο Βαγιαζήτ ρώτησε τη Μίλιτσα ποια χάρη, ως μητέρα της Ολιβέρα, θα ήθελε να της κάνει κι εκείνη του απάντησε να της χαρίσει τα λείψανα της αγίας Παρασκευής. Ο Σουλτάνος παραξενεύτηκε: «Τι τα θέλεις τα ξερά κόκαλα;... Εγώ νόμιζα ότι θα μου ζητούσες χρυσό...». Αλλά ο ισχυρός άρχοντας ως μωαμεθανός δεν μπορούσε να ξέρει ότι εκείνη είχε ζητήσει χρυσό, και μάλιστα ατόφιο, με Άγιο Πνεύμα πυρακτωμένο, πιο λαμπερό, πιο καθαρό απ’ τον γήινο χρυσό και ανεκτίμητο, άφθαρτο και θαυματουργό στους αιώνες: τα λείψανα της αγίας.

Και πήραν τ’ άγια λείψανα και τα έφεραν πρώτα στο Σμεντέρεβο ή, ίσως, στο Κρούσεβατς, πριν ο άρχοντας Στέφανος Λαζάρεβιτς με τον Μητροπολίτη του

Βελιγραδιού διατάξουν να μεταφερθούν από εκεί και να τοποθετηθούν αρχικά στο ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου της Μητρόπολης του Βελιγραδιού, με έδρα τη μονή της Κοιμήσεως, και κατόπιν στον νέο ναό της Αγίας Παρασκευής, χτισμένο πλάι στη θαυματουργή πηγή, κάτω από το κάστρο του Βελιγραδιού, πριν από το 1417. 0 ενθουσιασμός του άρχοντα για την ανακαίνιση του Βελιγραδιού, που είχε ήδη ξεκινήσει από το 1402/3, είναι καταγεγραμμένος στα ιστορικά ντοκουμέντα της πόλης: «... Επιστρέφοντας από το Κόσσοβο, βρήκα έναν ωραιότατο τόπο παλαιό, μια μεγαλούπολη, το Βελιγράδι, το οποίο είχε υποστεί καταστροφή κι ερήμωσε. Το έχτισα και το αφιέρωσα στην Παναγία Θεομήτορα». Αυτές τις δύο εκκλησίες κάτω από το κάστρο κατέστρεψαν οι Τούρκοι, ίσως το 1521, αλλά η προσκύνηση της Παναγίας Θεομήτορος και της οσίας μητέρας Παρασκευής στους καιρούς της σκλαβιάς παρέμεινε ισχυρή, όπως και πριν. Έτσι μαρτυρούν οι δυτικοί περιηγητές και διπλωμάτες που επισκέφθηκαν το Βελιγράδι και περιέγραψαν τη θαυματουργή περιφραγμένη πηγή σε μια κατηφόρα, κάτω από τους οχύρωνες, γύρω από την οποία μαζεύονταν εκατοντάδες ευλαβών προσκυνητών από το Βελιγράδι καθημερινά. Και οι δύο εκκλησίες ανακαινίστηκαν έως το 1937, πράγματι όχι στην παλαιά τους μεγαλοπρέπεια, αλλά με τον παλαιό συμβολισμό του ιερού τους σκοπού: εν είδει παρεκκλησίου της Αγίας Παρασκευής και της εκκλησίας της Θεοτόκου Ρούζιτσα στο Καλεμέγνταν. Κατά τον Λεόντιο Πάβλοβιτς, φυλασσόταν στην δεκαετία του ’60 του 20ού αιώνος ένα μικρό κομματάκι του θαυματουργικού λειψάνου της οσίας, μεταφερμένο από τη μονή Πετκόβιτσα κοντά στο Σάμπατς, ενώ στα νεότερα γραπτά τονίζεται ότι στο ναό της Ρούζιτσα, σήμερα φυλάσσεται τμήμα του λειψάνου της αγίας, το οποίο η Ρουμανική Εκκλησία χάρισε στη Σερβική μετά τον Β’ παγκόσμιο πόλεμο. Έτσι και σήμερα με το άγιο μύρο από το λείψανό της, η Αγία Παρασκευή συγκεντρώνει, όχι μόνο τους ντόπιους, αλλά κι όλους τους ορθοδόξους που έρχονται στο Βελιγράδι.

Μετά από την πτώση του Βελιγραδιού στους Τούρκους, οι ορθόδοξοι κάτοικοι στην πλειονότητά τους μετοίκησαν δια της βίας στις περιοχές γύρω από την Κωνσταντινούπολη, όπου και σήμερα υπάρχουν τοπωνυμίες Βέλγραδ, Βελιγραδέζικο δάσος, πύλη του Βελιγραδιού κ.λπ. Ιερά αντικείμενα από τις βελιγραδέζικες εκκλησίες, μεταξύ άλλων και η θαυματουργή εικόνα της Θεοτόκου, το χέρι του αγίου Αυτοκράτορα Κωνσταντίου, το αναλλοίωτο λείψανο της αγίας Αυτοκράτειρας Θεοφανίας και της οσίας Παρασκευής μεταφέρθηκαν εκεί και αργότερα τοποθετήθηκαν στην εκκλησία της Παναγίας Θεοτόκου του Βελιγραδιού, υπό την ευθύνη του Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως. Αργότερα, λόγω της καταστροφής της εκκλησίας από τους Τούρκους, ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως εξαγόρασε από τον Σουλτάνο τα λείψανα της οσίας, και τα τοποθέτησε στη λειψανοθήκη των τιμίων λειψάνων στην πατριαρχική εκκλησία του αγίου Γεωργίου στο Φανάρι.

Αγία Παρασκευή

Εορτή της Μολδοβλαχίας

Στον 17° αιώνα το Πατριαρχείο της Κωνσταντινούπολης υπέκυψε στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες και στα χρέη, λόγω των δυσβάστακτων φόρων του Σουλτάνου. Το 1641, ο άρχοντας της μοναδικής, μέχρι τότε, αήττητης από τους Τούρκους, ορθόδοξης χώρας της Μολδοβλαχίας (σημερινής Ρουμανίας και

Μολδαβίας), στην οποία έως τον 20° αιώνα ζούσε μεγάλος αριθμός Σέρβων και Βουλγάρων, ο δούκας Βασίλειος Λούπουλ, πρόσφερε στην Κωνσταντινοπολίτικη Εκκλησία μεγάλη οικονομική βοήθεια για να καλυφθούν τα χρέη της, κι εκείνη ως Μητέρα Εκκλησία ανταπέδωσε χαρίζοντας στο λαό του τα άφθαρτα λείψανα της αγίας Παρασκευής. Κατά τη μαρτυρία του Νικοδήμου του Αγιορείτου, ο ηγεμών έδωσε στον Πατριάρχη Παρθένιο πολύ χρυσό, ενώ ο Πατριάρχης του προσέφερε τα λείψανα της αγίας, τα οποία κρυφά κατέβασαν από τον βράχο του Φαναριού στη θάλασσα, στο καράβι που τα οδήγησε ως τη Μολδοβλαχία. Σύμφωνα με μία άλλη μαρτυρία, τα ιερά λείψανα είχαν μεταφερθεί με ακολουθία τριών μητροπολιτών και μιας οθωμανικής στρατιωτικής μονάδας, ως τα σύνορα με τη Μολδαβία, όπου τα περίμενε ο ηγεμών Βασίλειος με την ακολουθία του. Έτσι τα λείψανα της οσίας μητέρας Παρασκευής έφθασαν στην Μολδαβική πρωτεύουσα Γιας, και τοποθετήθηκαν στον επιβλητικό ναό των αγίων Τριών Ιεραρχών.

Στη μεγάλη πυρκαγιά του 1888, όπου ολόκληρος ο ναός και τα ιερά αντικείμενα καταστράφηκαν -και παρά το γεγονός ότι η πολυτελής λειψανοθήκη έλιωσε ολοκληρωτικά!- τα οστά εκ θαύματος δεν υπέστησαν το παραμικρό από την πύρινη λαίλαπα. Τότε μεταφέρθηκαν στον ακόμα πιο μεγαλοπρεπή καθεδρικό ναό της Υπαπαντής του Κυρίου, γύρω από τον οποίο και σήμερα μαζεύονται χιλιάδες πιστών απ’ όλη την οικουμένη, για να προσκυνήσουν και να προσευχηθούν για κάποια χάρη. Από τη Μολδοβλαχία, όπου έγινε η πιο δοξασμένη αγία, και της αφιερώθηκαν εκατοντάδες ναοί, ο σεβασμός για την αγία Παρασκευή απλώθηκε και στις ρωσικές χώρες, ειδικά στη Μικρορωσία και τη Λευκορωσία, με την επωνυμία της οσίας «Πέτκα», «Παρασκευή» και «Πρασκόβια».

Και στο Ιάσιο και στο Βελιγράδι και στο Τίρνοβο -δυστυχώς όχι πια και στην «εθνο-καθαρισμένη» Καλλικράτεια- ο πιστός λαός συρρέει και σήμερα στην οσία, προσεύχεται και λαμβάνει θεραπείες. Το ίδιο συμβαίνει και στα μέρη όπου αναπαύονται τα πιο σημαντικά αποτμήματα των αναλλοίωτων λειψάνων της.

Στην Ελλάδα

Προς τιμήν της Οσίας Παρασκευής έχουν κτισθεί στην Ελλάδα τρεις ναοί, στα μέρη όπου κατέφυγαν ανατολικοθρακιώτες πρόσφυγες, προερχόμενοι από τόπους που συνδέθηκαν με την αγία όπως οι Επιβάτες και η Καλλικράτεια της Ανατολικής Θράκης:

Ιερός Ναός Οσίας Παρασκευής Νέας Καλλικράτειας Χαλκιδικής.
Ιερός Ναός Οσίας Παρασκευής Νέων Επιβατών Θεσσαλονίκης.
Ιερός Ναός Αγίου Στεφάνου και Οσίας Παρασκευής Επιβατινής Πτολεμαΐδας.

Ο κύριος όγκος των Επιβατηνών προσφύγων εγκαταστάθηκε σε δύο κυρίως μέρη: στην περιοχή Θερμαϊκού (Μπαχτσέ-τσιφλίκι) σήμερα Νέοι Επιβάτες, και στην περιοχή Κάτω Καϊλάρια (Πτολεμαΐδα). Στην Πτολεμαΐδα κατέφυγε και ο μεγαλύτερος όγκος των προσφύγων από το γειτονικό χωριό με τους Επιβάτες, το Εξάστερο. Εδώ ως πρώτο ναό χρησιμοποίησαν ένα εγκαταλελειμμένο τζαμί, αφού πρώτα έριξαν το μιναρέ και έχτισαν κωδωνοστάσιο και έδωσαν στο ναό το όνομα του Αγίου Στεφάνου, προστάτη του Εξάστερου. **Οι Επιβατηνοί πικράθηκαν, διότι πίστευαν ότι ο ναός θα έπρεπε να τιμάται και στο όνομα της Οσίας Παρασκευής. Για την Οσία ορίστηκε ένα προσκυνητάρι, όπου άναβε καντήλι στην εικόνα της που έφεραν από τους Επιβάτες. Στο ναό του Αγίου Στεφάνου μετέφεραν ιερά κειμήλια από το ναό της Οσίας Παρασκευής, όπως: η εικόνα της Οσίας, τα ασημένια καράβια που αφιέρωσε ο διασωθείς καπετάνιος, τα άγια ποτήρια, το ευαγγέλιο, εικόνες του τέμπλου, το παγκάρι, η κολυμβήθρα κ.ά.**

Στα εγκαίνια του τρίτου κατά σειρά ναού το 1988 – οι δύο προηγούμενοι γκρεμίστηκαν – ο τότε μητροπολίτης Φλωρίνης, Πρεσπών και Εορδαίας, π. Αυγουστίνος Καντιώτης ικανοποίησε το δίκαιο αίτημα των Επιβατηνών. Με επικεφαλής τον ιεροψάλτη του ναού Σάββα Χατζησάββα συγκέντρωσαν υπογραφές με το αίτημά τους και τις παρέδωσαν στο γέροντα π. Αυγουστίνο. Στις 25 Σεπτεμβρίου ο π. Αυγουστίνος ανήγγειλε: «Βαπτίζεται σήμερα ο ιερός ναός στο όνομα τον Αγίου Στεφάνου και της Οσίας Παρασκευής της Επιβατηνής». Νικηφόρος Μανάδης, Ογδοντάχρονα και εικοσάχρονα ιερού ναού Αγίου Στεφάνου και Οσίας Παρασκευής Επιβατηνής Πτολεμαΐδας, Πτολεμαΐδα 2004.

Ακόμα, υπάρχει ο Ιερός Ναός Αγίας Παρασκευής και Οσίας Παρασκευής της Επιβατινής στην Νέα Πεντέλη και στη Θάσο, στην κωμόπολη Θεολόγος.

Ο ναός της Θάσου κτίστηκε το 1833 και πανηγυρίζει στη μνήμη των δύο αγίων, της Παρασκευής της Ρωμαίας 26 Ιουλίου και της Παρασκευής της Νέας στις 14 Οκτωβρίου.

Σε χειρόγραφο κώδικα του 1841, υπάρχει ακολουθία που γράφηκε από τον

αγιορείτη μοναχό Ιάκωβο, κατόπιν αίτησης των αρχόντων της κωμόπολης Θεολόγος, Ματθαίου Ιωαννιτίδου και Λουρέντζου Χατζηιωάννου, με τη συνδρομή του ηγουμένου της ιεράς μονής Φιλοθέου Αγίου Όρους Βαρθολομαίου, φέρει δε τον τίτλο: «Ασματική Ακολουθία της οσίας μητρός ημών Παρασκευής της Νέας της εξ Επιβατών και της εκ Ρώμης Παλαιάς Παρασκευής.

Μεγάλη εντύπωση, ωστόσο, εξακολουθεί να προκαλεί το γεγονός ότι η χάρη της Οσίας Παρασκευής της Επιβατινής έχει φτάσει μέχρι τις Κανάριες Νήσους, όπου η ορθόδοξη ενορία της πόλης Τίας της νήσου Λανθαρότε τιμάται επ΄ ονόματι της!

Πηγές: Αθανασίου Δ. Κουμπαρούλη. Οσία Παρασκευή η Νέα εξ Επιβατηνών. Η Προστάτιδα των Βαλκανίων. Βίος και Γραμματεία. Εκδοτικός Οίκος αδελφών Κυριακίδη, Βίος Οσίας, Σακκίδου, Μ. Μαραβελάκης – Απ. Βακαλόπουλος, «Προσφυγικές εγκαταστάσεις στην περιοχή της Θεσσαλονίκης», σ. 431, Θεσσαλονίκη 1954, επανέκδοση 1993, Λιλιάνα Χαμπιάνοβιτς-Τζούροβιτς, Πετκάνα, ιστορικό μυθιστόρημα, μετάφραση: Ηλίας Σαραγούδας & Σβέτλανα Πέτσιν, Εκδόσεις «Εν Πλω», diakonima.gr

Διαβάστε επίσης: Η λιτανεία της Αγίας Παρασκευής στο Τριλίστνικ